

Intervenció arqueològica a la Rambla del Raval, 51

Codi M.H.C.B. 019/08

Barcelona, el Barcelonès
Del 12 al 13 de febrer de 2008

Carles Carbonell Badia

Mataró, 12 de març de 2008

SUMARI

1.	SITUACIÓ	3
2.	MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC	3
3.	CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC	3
3.1.	Notícies històriques.....	3
3.2.	Antecedents arqueològics.....	4
4.	MOTIVACIÓ I OBJECTIUS	5
5.	FONAMENTS DE DRET	6
6.	TREBALLS REALITZATS	6
7.	METODOLOGIA.....	6
8.	RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ	7
8.1.	Materials arqueològics.....	7
9.	LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES	7
10.	AFFECTACIÓ DE LES RESTES ARQUEOLÒGIQUES	7
11.	CONCLUSIONS.....	8
12.	BIBLIOGRAFIA	9

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

FITXA TÈCNICA

Lloc de la intervenció	Rambla del Raval, 51
Població i comarca	Barcelona, el Barcelonès
Jaciment/s arqueològic/s	Ciutat de Barcelona
Coordenades UTM	X=430738 / Y=4581264 / Z= 5.86
Promoció	Cooperativa Del Teu Barri, SCCL
Execució obra	Edelbaum
Execució intervenció	Actium Patrimoni Cultural, SL
Direcció tècnica	Carles Carbonell i Badia
Tipus d'intervenció	Preventiva
Activitat autoritzada	Control moviment de terres, excavació arqueològica
Dates autoritzades	De l'11 al 15 de febrer de 2008
Dates d'execució	Del 12 al 13 de febrer de 2008
Codi del MHCB	019/08
Paraules clau	Control obra rasa de serveis
Resum	<p>El seguiment arqueològic dut a terme a la Rambla del Raval, 51 de Barcelona ha estat motivat per l'obertura d'una rasa per connectar la claveguera principal de la finca amb la xarxa de clavegueram de la ciutat.</p> <p>Durant el rebaix del subsòl no s'ha documentat cap estructura ni material arqueològic.</p>

1. SITUACIÓ

La intervenció arqueològica es situa a la Rambla del Raval, 51, al districte de Ciutat Vella de Barcelona. En aquesta zona del barri del Raval actualment s'estan portant a terme diverses actuacions urbanístiques orientades a la construcció d'habitatges de protecció oficial.

2. MARC GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC

L'indret on s'ha portat a terme la intervenció arqueològica està situat al barri del Raval, al districte de Ciutat Vella de Barcelona. L'àmbit d'afectació es correspon a la finca situada a la rambla del Raval, nº 51.

Aquesta intervenció s'ha dut a terme en una zona limítrofa entre el que es coneix com el Pla de Barcelona i l'antiga línia costera. Aquesta és la gran unitat morfològica que, juntament amb la Serralada de Collserola, conformen la comarca del Barcelonès.

El Pla de Barcelona està comprès entre els rius Llobregat i Besòs. Està obert al mar limitat per la Serralada de Collserola i, a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des del Garraf i el turó de Montjuïc fins el turó de Montgat, més enllà del Besòs.

El Pla es pot dividir en tres sectors: pla inclinat, turons arran de mar i el pla de baix que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó que formen aquests turons i el mar.

La falla originada al moment de la fractura del massís Catalano – Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat de peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectada per tots els moviments orogènics alpins.

En definitiva, podem dir que aquest indret, on s'han realitzat la intervenció s'assenta sobre una plana quaternària.

3. CONTEXT HISTÒRIC I ARQUEOLÒGIC

3.1. Notícies històriques

Diverses troballes testimonien la presència humana, ja des de l'època neolítica, en aquest indret on s'ha realitzat la intervenció arqueològica, el barri del Raval.

A l'època romana, aquest indret es trobava fora de les muralles defensives, però emmarcat dins de l'*ager* de *Barcino*, relativament a prop de l'antiga línia costanera.

A les seves proximitats, s'han documentat restes d'una vil·la romana així com de necròpolis (àrea de Sant Pau del Camp i voltants de l'església de Sant Llätzer) que testimonien l'ocupació contínua d'aquest espai.

A l'època medieval, aquest indret formava part d'una de les àrees d'ampliació de la ciutat: el barri del Raval. Barri que es trobava configurat per tot un conjunt d'hortos, de

camins i rieres que lentament s'anaren convertint en carrers, essent així la part amb menys densitat de població de la Barcelona medieval.

A partir del segle XIV, Barcelona eixamplà les seves muralles per tal d'incloure-hi el barri del Raval, per tal d'assegurar les expectatives de creixement urbà. La zona s'organitzà a partir de tres grans eixos ja existents: els carrers Hospital, Tallers i Sant Pau. Aquestes expectatives no es varen complir, degut a la conjuntura política (Barcelona s'arruinà amb la guerra contra Joan II), les dificultats econòmiques (el comerç es desplaçava cap a l' Atlàntic) i socials (davallada demogràfica per pestes i epidèmies).

Les frustrades expectatives de creixement del barri van deixar dins de les muralles una gran quantitat de sòl edificable, fet aquest que afectà a la fisonomia d'aquest barri afavorí la instal·lació de diverses institucions religioses, algunes fruit de la Contrarreforma, entre els segles XV i XVII.

A finals del segle XVII es produí un inici d'urbanització, i les indústries començaren a intercalar-se enmig d'horts, convents i cases gremials, coincidint amb la nova realitat industrial, que quedà plenament instaurada entre 1770 i 1840. Les principals indústries instal·lades estaven relacionades amb el tèxtil, petites manufactures i producció de ceràmica.

Ja al segle XVIII, es constata com el creixement del Raval restava condicionat pel desenvolupament de la indústria. Els habitatges sofriren una subdivisió en múltiples habitatges de lloguer per recollir els nombrosos camperols que fugien de la fam del camp (crisi agrícola 1765-1766) cercant en la indústria de Barcelona la prosperitat que la terra no els donava.

A finals del segle XIX, aquest expansió industrial començà a minvar. Aquest fet, juntament amb el malestar existent per les condicions laborals dels obrers, provocà que molts treballadors marxessin a altres zones de la ciutat o als pobles del Pla.

Avui en dia, aquest barri es troba totalment urbanitzat. Els horts han anat desapareixent paulatinament, juntament amb la nova ordenació urbanística. En els darrers anys s'estan portant a terme diverses actuacions urbanístiques que tenen com a objectiu la reactivació del teixit social.

3.2. Antecedents arqueològics

Diverses intervencions arqueològiques prèvies a la present han donat resultats que aporten la base del coneixement arqueològic de l'indret:

Al carrer Sant Pau, 51, l'any 1998 el control d'obra d'una fossa d'ascensor va permetre la documentació de diverses clavegueres del moment de construcció de l'edifici actual, vers la segona meitat del segle XIX, i nivells associats a camps de conreu, possiblement existents fins al segle XVIII (Artigues, 1998)

Al carrer Sant Pau, 82, l'any 1998 s'efectuaren dos sondejos que van testimoniar un nivell amb ceràmica moderna de la primera meitat del segle XVIII i una possible llar prehistòrica amb materials possiblement del Bronze Antic. Posteriorment, al mateix any, nous sondejos van confirmar els resultats anteriors, localitzant materials prehistòrics a una profunditat d'entre 2,5 i 3,5 m. (Jiménez, Guardia, 1998)

En el xamfrà entre els carrers de Sant Pau i Carretes, un sondeig realitzat l'any 2000 va permetre documentar un sector de la necròpolis romana de l'entorn de l'església de Sant Pau del Camp. Hi destaca principalment una estructura funerària formada per

una "llosa" d'opus signinum que cobria una inhumació en teula a doble vessant. L'estructura es data d'entre finals del segle V i inicis del segle VI. Els estrats romans es localitzen a 1,20 m de fondària. (Fàbregas, Marta. 2000)

Entre els anys 2002 i 2003 es van excavar diverses rases en el solar comprès entre els carrers Sant Rafael, Robadors, Sadurn i Rambla del Raval. La intervenció arqueològica va permetre documentar principalment diverses estructures d'època moderna i contemporània, si bé cal destacar la localització d'un estrat amb materials prehistòrics. (Cantos, Castejón, Frutos, 2000).

Posteriorment, en aquest mateix indret, s'ha portat a terme una intervenció arqueològica que ha permès localitzar les restes d'un mas del segle XVII, d'una sinia (amortitzada al segle XVIII) i diversos pous i sitges, on s'ha de destacar la troballa de dues llars datades de l'etapa del Bronze final (1800 a.C), (Pujades, 2006).

Durant l'any 2004 també es va portar a terme una prospecció al solar on s'ha de construir la nova seu de la Filmoteca de Catalunya i que es troba comprès entre els carrers Sant Pau, Espalter, Sant Josep Oriol i la Plaça Salvador Seguí. Les dues rases efectuades van permetre localitzar restes d'estructures d'època contemporània i d'altres de modernes, que es daten entre els segles XVI i XVIII i estan relacionades amb l'activitat agrícola (Font, Josep. 2004), així com un estrat amb material ceràmic rodat, corresponent a diferents moments cronològics des del neolític/bronze final fins a la baixa edat mitjana.

Una de les darreres intervencions realitzades a les proximitats d'aquest espai, és la portada a terme al carrer Espalter, 2-10, motivada per la nova canalització d'aigua pels habitatges i que va permetre la documentació d'un estrat amb fragments de ceràmica dels segles XVIII i XIX, així com diverses clavegueres dels edificis colindants (codi MHCB- 015/07, Petit, 2007).

El juny del 2007 a l'interior de la finca que ens ocupa s'hi realitzaren tres rases per a la nova xarxa de clavegueram i un fossat per a la instal·lació d'un ascensor. Aquesta intervenció va permetre documentar dos murs de pedra i un mur i una volta de maons massissos, datats d'època moderna i/o contemporània. També es localitzà una canalització i una arqueta més recents (Castillo, 2007).

Finalment, cal que remarcar que al barri del Raval, on s'ha dut a terme aquesta intervenció, es troba el jaciment prehistòric més important de Barcelona, dels actualment coneguts. Això queda demostrat a diverses prospeccions i excavacions realitzades recentment (en són un exemple les realitzades al solar del futur Conservatori del Liceu, o al solar comprès entre els carrers Sant Rafael, Robadors, Sadurn i Rambla del Raval) algunes d'elles encara en fase d'estudi, a aquest indret i que han documentat l'extensió d'aquest jaciment a una àmplia zona el barri.

4. MOTIVACIÓ I OBJECTIUS

La rehabilitació de la finca destinada a habitatges ha motivat aquesta intervenció arqueològica. L'obra contemplada al projecte d'obres i que preveien afectar al subsòl d'aquesta finca era l'obertura d'una rasa per connectar la claveguera de la finca amb la xarxa de clavegueram de la ciutat de Barcelona.

Atesos els antecedents arqueològics existents a les proximitats de la finca, esmentats anteriorment, i les restes documentades a l'interior de la pròpia finca s'ha cregut

convenient portar a terme aquest control arqueològic, segons el que marca la llei en matèria patrimonial.

L'objectiu d'aquesta intervenció era documentar les possibles restes, tant estructurals com materials, existents al subsòl.

5. FONAMENTS DE DRET

La intervenció és de caràcter preventiu, atenent la Llei 9/1993 30 de setembre del Patrimoni Cultural Català (DOGC 1807 de l'11 d'octubre de 1993) i el Decret 78/2002 de 5 de març del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC 3594 de 13 de març de 2002).

6. TREBALLS REALITZATS

La intervenció duta a terme a la Rambla del Raval, 51 ha consistit en el control del rebaix del subsòl d'una rasa per tal de canalitzar el clavegueram de la finca fins a la xarxa de clavegueram de la ciutat.

La rasa, situada davant la porta d'accés de la finca, mesura 2,50 m de longitud per 0,70 m d'amplada i 2 m de profunditat, assolint una cota de 3,86 m s.n.m.

7. METODOLOGIA

Registre estratigràfic

La metodologia utilitzada per aquesta intervenció es basa en el mètode de registre Harris / Carandini, a partir del qual, totes les dades són recollides en un model de fitxa d'unitat estratigràfica (UE) on s'hi indica la descripció de cada unitat estratigràfica i la seva relació física respecte de les adjacents. La base de dades s'ha realitzat amb el programa Access.

Topografia i planimetria

Les restes s'han vinculat geogràficament amb les coordenades UTM, per tal de documentar-les i facilitar la gestió de la informació. La topografia i la planimetria han estat tractats informàticament amb AutoCAD 2008.

Documentació fotogràfica

Per tal de deixar una constància visual dels treballs realitzats, així com de les restes aparegudes, s'ha realitzat un registre fotogràfic exhaustiu, utilitzant-se el format digital.

8. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

La proximitat de la finca respecte a intervencions anteriors realitzades en aquesta zona en les quals han aparegut restes arqueològiques d'un ampli marc cronològic, feia pressuposar l'existència de possibles restes en el subsòl.

No obstant, no s'ha documentat cap estructura ni materials arqueològics tot i assolir una profunditat de 2 m.

A nivell estratigràfic s'ha documentat un primer nivell de lloses de ciment (UE 1) corresponent a l'actual nivell de circulació del carrer per sota dels quals s'hi localitzava un estrat de preparació de formigó (UE 2) per col·locar la vorera del carrer. Aquest nivell de preparació cobria un estrat de sauló (UE 3) de 80 cm de profunditat aportat per obres anteriors de canalitzacions de gas i de cables elèctrics. Finalment, es documentà un nivell d'argila de color marró-vermellós (UE 4) que assolí 1 m de profunditat.

8.1. Materials arqueològics

Durant el seguiment del rebaix del subsòl no han aparegut restes ceràmiques. Això probablement respon al fet que, en primer lloc, ja havia estat objecte de diverses obres anteriors i, en segon lloc, la rasa realitzada era de dimensions molt reduïdes.

9. LLISTAT D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

UE 1: Nivell de circulació de l'actual vorera format per lloses de 60 x 40 cm. Cobreix a la UE 2. Apareix a una cota de 5,86 m s.n.m.

Cronologia: segle XX o XXI

UE 2: Nivell de preparació de formigó per col·locar el paviment de lloses de 15 cm de profunditat. Cobreix la UE 3. Apareix a una cota de 5,79 m s.n.m.

Cronologia : segle XX o XXI

UE 3: Nivell de rebliment de sauló aportat per obres de canalització de 80 cm de profunditat. Cobreix la UE 4. Apareix a una cota 5,64 m.s.n.m.

Cronologia : segle XX o XXI

UE 4: Nivell d'argila de color marró-vermellós molt compacte d'1 m de profunditat. Apareix a una cota de 4,84 m s.n.m. Cobert per la UE 3.

10. AFECTACIÓ DE LES RESTES ARQUEOLÒGIQUES

Durant el control arqueològic no s'han documentat restes arqueològiques i per aquest motiu no ha estat necessari sol·licitar permís per al desmuntatge d'estructures.

11. CONCLUSIONS

La intervenció realitzada a la Rambla del Raval, 51 de Barcelona, entre els dies 12 i 13 de febrer de l'any 2008, no han permès documentar restes arqueològiques tot i tractar-se d'un indret d'expectativa arqueològica, tenint en compte intervencions anteriors molt properes, que han documentat restes amb un ampli ventall cronològic.

Tampoc han aparegut restes relacionades amb l'ocupació de la finca com havia succeït a la intervenció realitzada a l'interior de l'habitatge que va permetre documentar murs pertanyents a la trama urbana d'aquesta part del Raval, formada per diverses illes d'habitatges construïdes a finals del segle XVIII entre el carrer d'Espalter i el, ja desaparegut, carrer de la Cadena (Castillo, 2007).

12. BIBLIOGRAFIA

Autors diversos, *Gran Enciclopèdia comarcal de Catalunya. Barcelonès i Baix Llobregat*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Vol. 8. Barcelona. 1982

ARTIGUES, P.L., *Memòria del seguiment arqueològic al carrer Sant Pau, 51 de Barcelona*. Octubre de 1998. Generalitat de Catalunya. Inèdit. 1998.

CANTOS, J.A., Castejón, P., Frutos, J., *Memòria de les prospeccions arqueològiques al solar delimitat pels carrers Sant Rafael, Robadors, Sadurní i Rambla del Raval. Barcelona. 1ª fase: maig-juliol de 2002. 2ª fase: Novembre – Desembre de 2003*. Generalitat de Catalunya. Inèdit. 2000.

CASTILLO, R.J., *Intervenció arqueològica a la Rambla del Raval, 51*. Barcelona. Inèdit. 2007.

FÀBREGAS, M., *Memòria tècnica de l'excavació d'urgència realitzada al carrer Carretes, cantonada amb el carrer Sant Pau*. Barcelona. Novembre de 2000. Generalitat de Catalunya. Inèdit. 2000.

FONT I PIQUERAS, J., *Intervenció arqueològica als carrers Espalter 1B-11/ Sant Pau 66/ Sant Josep Oriol, 7-11/ Plaça Salvador Seguí 1-9*. Barcelona. Inèdit.

GUÀRDIA, J., *Memòria dels sondejos arqueològics efectuats al carrer Sant Pau, 82 de Barcelona*. Octubre-novembre de 1998. Generalitat de Catalunya. Inèdit. 1998.

ITURRATE, G., *Guia de l'Arxiu Municipal del Districte de Ciutat Vella*. Ajuntament de Barcelona. Arxiu Municipal i Districte de Ciutat Vella. Barcelona. 2000.

JIMÉNEZ, M., *Memòria de l'excavació arqueològica d'urgència al carrer Sant Pau, 82 de Barcelona*. Juny de 1998. Generalitat de Catalunya. Inèdit. 1998.

PALET, J., *Estudi territorial del Pla de Barcelona. Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'altmedieval: segles II-I aC a X-XI dC*. Centre d'Arqueologia de la Ciutat. Institut de Cultura. Barcelona. 1994.

PETIT, J., *Memòria de la intervenció arqueològica al carrer Espalter, 2-10. Barcelona, El Barcelonès*. Febrer 2007. Inèdit.

PUIG, F., *El jaciment prehistòric de Sant Pau del Camp*. Servei d'Arqueologia de la Ciutat. Ajuntament de Barcelona. 1993.

PUJADES I CABALLERIA, J., *Balanç anual de l'activitat arqueològica a la ciutat (Any 2005), fitxa: Illa Robador (carrer de Sant Rafael, carrer de Sant Josep Oriol, Rambla del Raval i carrer de Sadurní)*. Quaderns d'Arqueologia i Història de la ciutat de Barcelona. Època II, núm. 2. 2006.

SOBREQUÉS, J., *Història de Barcelona*. Enciclopèdia Catalana. 1991.

ANNEX 1. DOCUMENTACIÓ ADMINISTRATIVA

Expedient 437 K121 NB sobre l'autorització per a 2008 de la intervenció preventiva a: Rambla del Raval, 51 (Barcelona, Barcelonès), segons el procediment establert en l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Fets

1. El dia 1 de febrer de 2008, el senyor Ferran Puig i Verdaguer director del Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la ciutat de Barcelona, va presentar una petició per realitzar una intervenció arqueològica a: Rambla del Raval, 51 (Barcelona, Barcelonès).
2. El dia 6 de febrer de 2008, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia va emetre informe favorable a l'esmentada sol·licitud.

Motivació

Realització d'una rasa per a la construcció d'un clavegueró en una àrea d'expectativa arqueològica.

Fonaments de dret

1. Article 47 i següents de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català (DOGC núm. 1807).
2. Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic (DOGC núm. 3594).

Resolució

Per tot això, resolc:

- 1: **Autoritzar** la realització d'una intervenció arqueològica preventiva d'acord amb les següents dades i condicions:

Lloc de la intervenció: Rambla del Raval, 51 (Barcelona, Barcelonès).
Persona o institució autoritzada: Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.
Direcció de la intervenció arqueològica: Carles Carbonell Badia (Actium, SL).
Activitat autoritzada: Control moviment de terres, excavació arqueològica.
Termini de realització de la intervenció: l'11 al 15 de febrer de 2008.
Lloc de dipòsit provisional de les restes: Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.

La intervenció arqueològica o paleontològica autoritzada haurà de ser realitzada d'acord amb les disposicions de la Llei 9/1993, del patrimoni cultural català, i del Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic, així com en els termes descrits en la documentació presentada per a la tramitació de l'expedient.

2: Notificar aquesta resolució, tal i com disposa l'article 5.2 del Decret 78/2002, simultàniament a l'ajuntament del municipi afectat i a la persona interessada, amb l'avertiment que:

- Els particulars poden interposar recurs d'alçada contra aquesta resolució davant l'òrgan que l'ha dictat o davant del conseller de Cultura, en el termini d'un mes a comptar des de l'endemà de la recepció de la notificació, d'acord amb l'article 107 en relació amb els articles 114 i 115 de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, sens perjudici que es pugui interposar altre recurs que sigui considerat convenient.
- Les administracions públiques podran interposar, d'acord amb el que determina l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa, recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar des de la notificació. Potestativament, dins el mateix termini, també podran efectuar el requeriment previ que determina el precepte legal abans esmentat.

Barcelona, 11 de febrer de 2008

Josep M. Carreté Nadal
Director general del Patrimoni Cultural

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
Direcció General de Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia

Falg constar que aquesta fotocòpia
reproduïx fidelment l'original.

Barcelona, 18 FEB 2008

Araceli Martín Còlliga
Cap de la Secció d'Actuacions

ANNEX 2. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

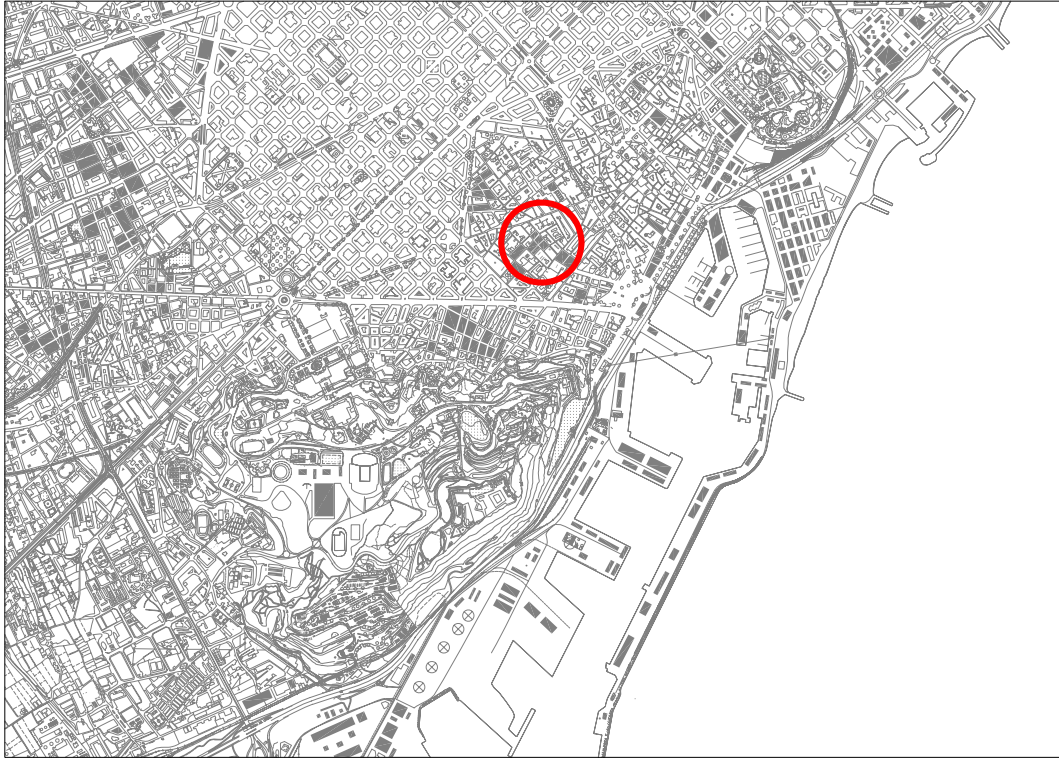

*FOTO 1. Vista general de la intervenció arqueològica
en el número 51 de la Rambla del Raval*

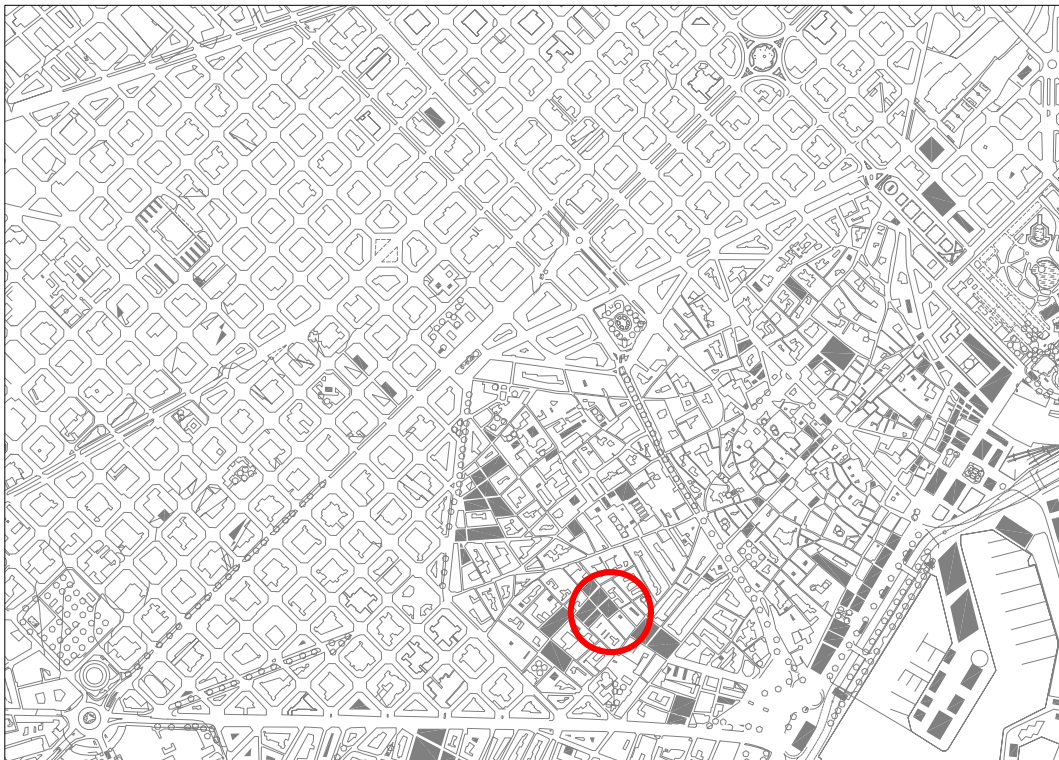

FOTO 2. Rasa finalitzada

ANNEX 3. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

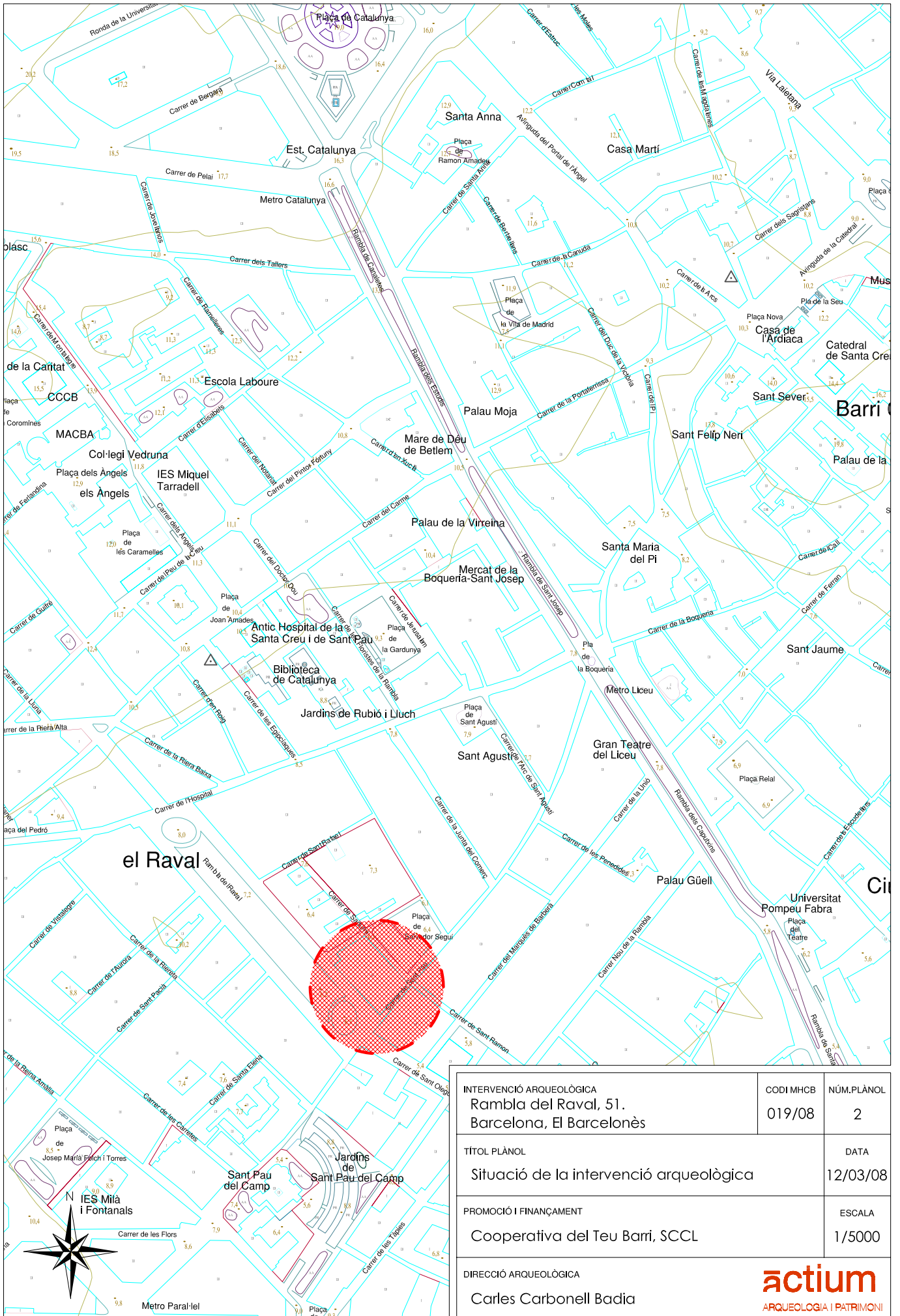

Topogràfic Escala 1:50.000

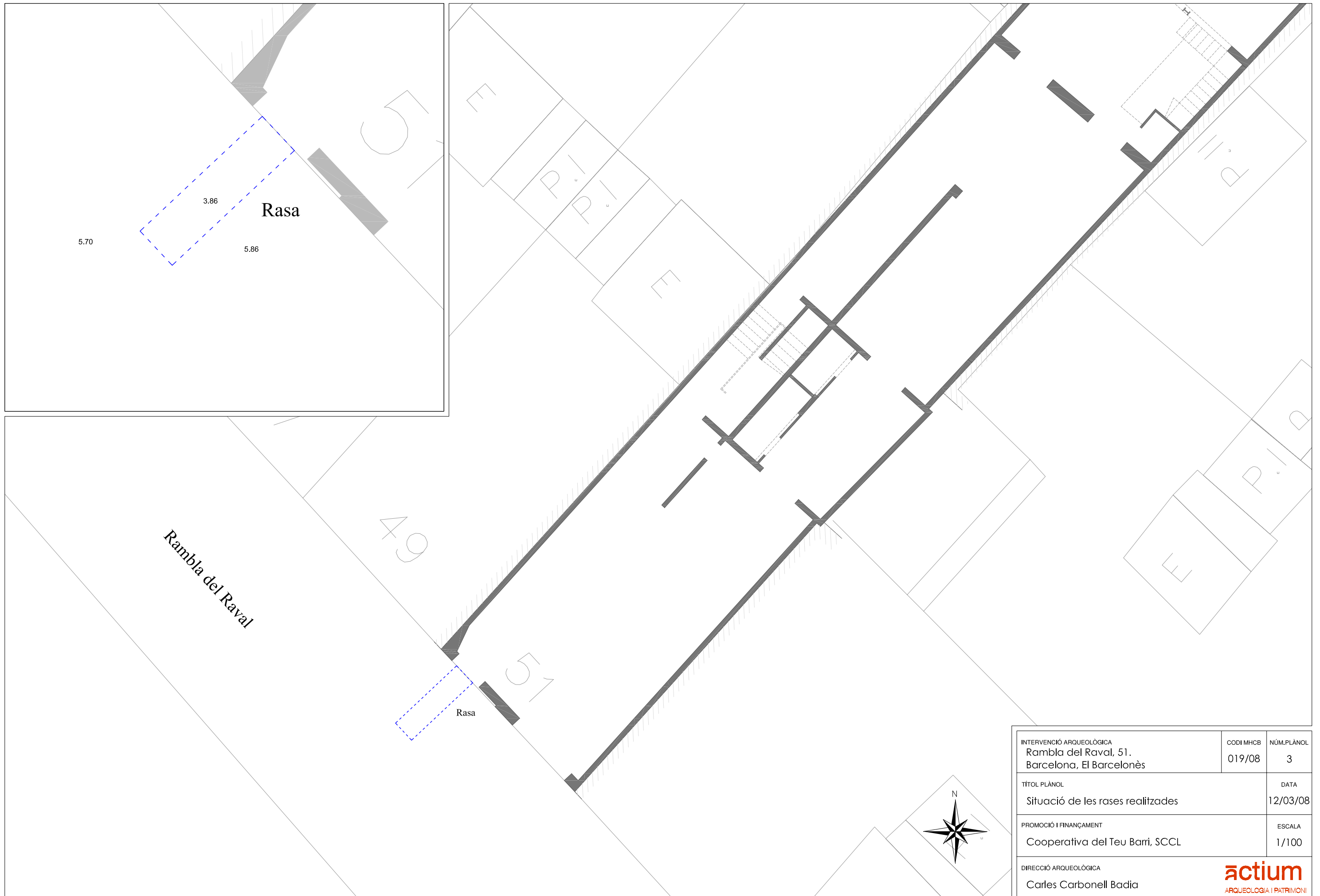

Topogràfic Escala 1:25.000

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA		TÍTOL PLÀNOL		CODI MHCB	NÚM.PLÀNOL
Rambla del Raval, 51. Barcelona, El Barcelonès		Situació de la intervenció arqueològica		019/08	1
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT		DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA	ESCALA	DATA	
Cooperativa "del Teu Barri, SCCL"		Carles Carbonell Badia	1/50.000 1/25.000	12/03/08	

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Rambla del Raval, 51. Barcelona, El Barcelonès	CODI MHCB 019/08	NÚM.PLÀNOL 2
TÍTOL PLÀNOL Situació de la intervenció arqueològica	DATA 12/03/08	
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT Cooperativa del Teu Barri, SCCL	ESCALA 1/5000	
DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA Carles Carbonell Badia		

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA Rambla del Raval, 51. Barcelona, El Barcelonès	CODI MHCB 019/08	NÚM.PLÀNOL 3
TÍTOL PLÀNOL Situació de les rases realitzades		DATA 12/03/08
PROMOCIÓ I FINANÇAMENT Cooperativa del Teu Barri, SCCL		ESCALA 1/100
DIRECCIÓ ARQUEOLÒGICA Carles Carbonell Badia		actium ARQUEOLOGIA I PATRIMONI